

[Aksel Larsen.]

dagen på den måde, at de skal kunne underkende love, rigsdagen har vedtaget, er jeg ikke indforstået med udlægningen af ordene „øvrighedsmyndighedens grænser“.

Dernæst med hensyn til den nye affattelse af stykket om forvaltningsdomstole. Man har med en besynderlig ildhu kæmpet for, at den endelige afgørelse absolut skal kunne prøves ved rigets øverste domstol. Hvorfor i alverden skal den det? Jeg beder de ærede medlemmer om at gennemlæse kapitel VI i grundlovsforslaget og det tilsvarende kapitel i den nu eksisterende Danmarks Riges Grundlov. Man finder intetsteds en bestemmelse om, at en sag ubetinget kan prøves ved rigets øverste domstol. Rigets øverste domstol nævnes kun i forbindelse med rigsretten, ellers står der ikke noget om den i grundloven; der står blot, at „den dømmende magts udøvelse kan kun ordnes ved lov“. Hvad er det for en præferencestilling at ville give dem, der måtte få deres sager for forvaltningsdomstolene, som alle iøvrigt er enige om vil være et betydeligt fremskridt, at de fremfor alle andre skal have ret til at få deres sager for Højesteret, medens der vedrørende alle andre sager ikke skal stå noget i grundloven om, at de kan komme for Højesteret? Jeg er modstander af denne forskelsbehandling. Jeg mener, at det må ordnes efter de almindelige regler for retsplejen i dette land, hvor reglen jo er, at der er to instanser, og kun ved særlig justitsministerielle bevilling kan man få lov til at appellere til Højesteret, når sagen i første instans har været for to instanser. Jeg kan ikke indse, hvorfor de spørgsmål, der henlægges til forvaltningsdomstolene, skal kunne appelleres til Højesteret uden videre fremfor sager, der ikke henhører under forvaltningsdomstolene, men måske er nok så betydelige.

Der er stillet et ændringsforslag, nr. 25, til § 72, stk. 6. Der er vel få, der har lagt mærke til, at der er indføjet sætningen: „og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge.“ Stk. 6 handler om administrativ indespærring. Der er enighed om, at fremtidig skal enhver kendelse om administrativ indespærring, hvadenten det drejer sig om forsømmelige forsørgere, åndssvage, fjernelse af børn fra hjemmene el. lign., på begæring af den pågældende indankes for en domstol, og det er godt, men nu kommer man pludselig her og vil have en sætning

ind om, at denne regel gælder ikke for udlændinge. Det er vi modstandere af. Jeg har ved tidligere lejlighed, jeg tror tilstrækkelig tydeligt, klargjort, at jeg mener, at heller ikke udlændinge skal være retsløse i Danmark, og jeg tror, at vi med den nye fremmedlov har opnået visse fremskridt, men ikke så store som ønskeligt. Derfor kan jeg ikke tiltræde, at man ikke vil give udlændinge retssikkerhed mod administrativ indespærring. Jeg må derfor foretrække den gamle formulering af § 72, stk. 6, og anbefale at stemme imod ændringsforslag nr. 25.

Jeg må anbefale, at man stemmer for ændringsforslag nr. 27, som går ud på en tilføjelse til § 73 om boligens ukrænkelighed. Det er meget godt, at der skal retskendelse til for at foretage telefonaflytning o. s. v., og vi erkender, at der kan være tilfælde, hvor en sådan retskendelse må holdes hemmelig, men hvis dette er tilfældet, skal den i hvert fald senere meddeles den pågældende, så det kan blive prøvet for en domstol i offentlighed, om det grundlag, hvorpå politiet, eller hvem det nu er, der har opnået retskendelsen, også var holdbart.

Jeg vil samtidig sige, at det er meget godt, at man i grundloven fastslår boligens ukrænkelighed, men jeg tror, det ville have lige så stor interesse, om man fastslog, at folk har ret til at have en bolig, for ellers hjælper det dem ikke stort, at boligen er ukrænkelig. Derfor har vi tilladt os at stille et ændringsforslag under nr. 29, der lyder sådan: „Enhver har ret til en menneskeværddig bolig, svarende til hans behov og på økonomiske vilkår, der modsvarer hans evne.“ Så kompliceret som det moderne samfund er, er det ofte umuligt for den enkelte at sikre sig en bolig. Det er en samfundssag, og derfor mener vi, at det skal stå i grundloven.

Vi kaster ikke vrang på de borgerrettigheder, der er fastlagt i grundloven: trykkefrihed, forsamlingsfrihed, valgret o. s. v., men vi finder, at sociale og materielle rettigheder også har betydning, og vi anbefaler derfor, at man i grundloven indfører ikke blot en paragraf om retten til bolig, men også en paragraf om retten til arbejde. En sådan findes ikke i flertalspartiernes grundlovsforslag. Der findes en paragraf, der giver statsmyndighederne mulighed for at pålægge borgerne pligt eller tvangsarbejde, men den paragraf giver ikke den enkelte ringeste ret til arbejde. Det er også derfor, den indledes med ordene: „For almenvellets